

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Klinker- en cementproductie ENCI B.V. te Maastricht

**Toetsingsadvies over het milieueffectrapport en
de aanvulling daarop**

31 juli 2009 / rapportnummer 2143-70

1. OORDEEL OVER HET MER

ENCI BV te Maastricht heeft het voornemen meer alternatieve brandstoffen in te zetten bij de productie van klinker¹. Hiervoor is een vergunning in het kader van de Wet milieubeheer (Wm) nodig. Verder heeft de Raad van State geoordeeld dat een nieuwe oprichtingsvergunning in het kader van de Wm nodig is voor de totale klinker- en cementproductie (bestaande activiteit). Daarop heeft ENCI een Wm-vergunning aangevraagd voor klinker- en cementproductie tot 1 januari 2020 en voor cementproductie voor onbepaalde tijd. De nieuwe vergunning wordt verleend door Gedeputeerde Staten van de provincie Limburg. Ten behoeve van besluitvorming over de vergunningverlening wordt een m.e.r.-procedure doorlopen.²

Tijdens de toetsing heeft een gesprek plaats gevonden tussen de Commissie, het bevoegd gezag en de initiatiefnemer. Daar heeft de Commissie kenbaar gemaakt dat het MER naar haar oordeel op een aantal onderdelen onvolledig is. Naar aanleiding hiervan heeft de initiatiefnemer een aanvulling op het MER aangeleverd.³

De Commissie is van mening dat in het MER en de aanvulling tezamen **de essentiële informatie aanwezig** is voor het meewegen van het milieubelang in de besluitvorming. Het MER is beknopt en overzichtelijk en geeft op hoofdlijnen inzicht in de milieueffecten van het voornemen ten opzichte van de huidige situatie én ten opzichte van de referentiesituatie⁴ (zonder klinker- en cementproductie). Een aantal achtergrondrapportages gaat in meer detail in op deze effecten.

Uit het MER blijkt dat de toepassing van meer alternatieve brandstoffen nauwelijks leidt tot andere milieueffecten dan de huidige situatie, behalve reductie van CO₂-uitstoot. Het voornemen leidt er toe dat deze milieueffecten tot uiterlijk 2020 zullen aanhouden.⁵ De milieueffecten van de cementproductie na 2020 zijn vooralsnog onzeker, omdat in het MER geen rekening is gehouden met de effecten van de aanvoer van klinker.

De alternatievenvergelijking is gebaseerd op minimale verschillen, namelijk de samenstelling van het brandstofpakket ('alternatief 80% biobrandstoffen') en het afvangen van CO₂ (mma). De Commissie is van mening dat optimalisatiemogelijkheden vanuit milieuoogpunt in het MER onvoldoende zijn beschouwd.

---

¹ Klinker is een halffabricaat in de cementproductie. Kalksteen wordt, samen met andere stoffen, gemalen en tot klinker gebrand in een cementklinkeroven. De klinker wordt daarna (met toeslagstoffen zoals zand) tot cement gemalen in cementmolens.

² Voor de samenstelling van de werkgroep van de Commissie m.e.r., haar werkwijze en verdere projectgegevens, zie bijlage 1 bij dit advies. Projectgegevens en bijbehorende stukken, voor zover digitaal beschikbaar, zijn ook te vinden via www.commissiemer.nl onder *adviezen*. In bijlage 2 is een overzicht van de ontvangen zienswijzen en adviezen opgenomen.

³ De aanvulling heeft niet ter visie gelegen. De Commissie adviseert de aanvulling bij de ontwerp-beschikking ter visie te leggen.

⁴ Deze situatie wordt in het MER aangeduid met 'autonome ontwikkeling'.

⁵ De productie van klinker wordt voortgezet zolang kalksteenwinning in de Sint-Pietersberggroeve plaats vindt. Volgens het provinciaal omgevingsplan en de ontgrondingsvergunning is kalksteenwinning tot 1 januari 2020 onder voorwaarden toegestaan. Indien niet aan deze voorwaarden wordt voldaan zal de kalksteenwinning op 1 januari 2015 beëindigd moeten worden. Daarmee zal ook de klinkerproductie in 2015 stoppen.

In de aanvulling op het MER is een onderbouwing opgenomen van elementen die niet in het mma zijn opgenomen. Verder is een aangepast mma opgenomen en vergeleken met de andere alternatieven. Deze vergelijking bevat weliswaar een aantal onduidelijkheden en onjuistheden, maar de consequenties hiervan voor de vergelijking zijn gering. Daarmee zijn de optimalisatiemogelijkheden ten opzichte van het voorkeursalternatief voldoende in beeld gebracht.

In hoofdstuk 2 wordt het oordeel van de Commissie nader toegelicht. In hoofdstuk 3 worden aanbevelingen gedaan voor het vervolgtraject.

2. TOELICHTING OP HET OORDEEL

2.1 Alternatieven en mma

MER

In het MER wordt onderscheid gemaakt tussen de situatie tot 2020, waarin klinker- en cementproductie plaatsvindt, en de situatie na 2020, waarin alleen nog cementproductie plaatsvindt (zie ook §3.2).

Voor de situatie tot 2020 wordt naast het voornemen één alternatief en een mma beschreven. Het voornemen en het alternatief verschillen alleen van elkaar in het toe te passen brandstofpakket (60% of 80% biobrandstoffen). Het alternatieve brandstofpakket (80% biobrandstoffen) blijkt bovendien voorsnog niet reëel, waardoor dit alternatief feitelijk overbodig is.

Het mma wijkt slechts op één onderdeel af van het voorkeursalternatief, namelijk opvang en opslag van CO₂. Andere optimalisatiemogelijkheden voor het voornemen vanuit milieuoogpunt zijn niet beschouwd.⁶ Volgens de Commissie zijn daarvoor verschillende mogelijkheden, waaronder de volgende:

- gebruik van technieken uit de BREF-AVI, die zouden kunnen leiden tot reductie van geluidhinder, geurhinder en/of luchtverontreiniging;
- optimalisatiemogelijkheden van het brandstofpakket, ten behoeve van minimalisatie van schoorsteenemissies;
- toepassing van synthesegas, bijvoorbeeld afkomstig van de Willem Alexandercentrale in Buggenum;
- reductie van geluidhinder door gedeeltelijke afscherming van de klinkeroven;
- reductie van geurhinder door lagere instelling van de SNCR en/of installatie van een SCR.

Het mma moet uitgaan van de beste bestaande technieken ter bescherming en/of verbetering van het milieu, voor zover deze binnen de competentie van de initiatiefnemer liggen. De Commissie vindt het essentieel voor de besluitvorming dat het MER deze technieken beschrijft, dan wel dat onderbouwd wordt waarom bepaalde technieken niet zinvol of realistisch zijn.

---

⁶ Ook in zienswijzen 1 en 3 (zie bijlage 2) wordt aangegeven dat uit het MER niet overtuigend blijkt dat er geen extra optimalisatiemogelijkheden vanuit milieu mogelijk zijn.

Aanvulling

In de aanvulling op het MER is aangegeven dat, door toepassing van de BREF Cement, de relevante emissiebeperkende technieken uit de BREF-AVI reeds onderdeel uitmaken van het voornemen. De overige bovengenoemde optimalisatiemogelijkheden zijn opgenomen in een extra alternatief, het 'mma cie m.e.r', dat is vergeleken met de andere alternatieven. Daaruit blijkt dat het 'mma cie m.e.r.' ten opzichte van het oorspronkelijke mma positiever scoort op het criterium geurhinder en negatiever op het criterium energieverbruik. De verschillende maatregelen zijn echter alleen als totaalpakket beoordeeld. Dit leidt er toe dat de effecten van maatregelen afzonderlijk niet duidelijk zijn. Een geoptimaliseerd brandstofpakket of toepassing van syngas kan bijvoorbeeld leiden tot reductie van CO₂-emissie, maar dit effect valt weg in de effectbeoordeling.

■ De Commissie adviseert om bij het ontwerp-besluit alsnog inzicht te geven in de effecten van afzonderlijke optimalisatiemaatregelen op de (reductie van) CO₂-emissie en deze informatie te betrekken bij de besluitvorming over de Wm-vergunning.

2.2

Geurhinder

MER

De effectbeoordeling voor geurhinder is niet of nauwelijks onderbouwd. Zo is onduidelijk waarom het mma op dit criterium sterk positief scoort. Volgens de Commissie is het essentieel voor de besluitvorming dat de effectbeoordeling voor geurhinder verifieerbaar is, mede omdat in de omgeving relatief veel geurklachten zijn gemeld.⁷

Aanvulling

In de aanvulling is gemotiveerd dat het afvangen van CO₂, waar in het mma van is uitgegaan, leidt tot een sterke reductie van geurhinder doordat daarmee ook NO_x wordt afgevangen. De Commissie acht dit aannemelijk, maar wijst er op dat de scores in de effectentabel (tabel S.2 van het MER en tabel F van de aanvulling) niet juist zijn.⁸

Uit de bij de aanvulling geleverde achtergrondrapportages met betrekking tot geurhinder leidt de Commissie af dat geurhinder voornamelijk wordt veroorzaakt door NO_x-emissie. In deze rapporten is beschreven dat een verdere NO_x-emissiereductie met de geïnstalleerde DeNox-installatie wordt verwacht, maar dat de geurreductie hiervan op voorhand niet te kwantificeren is. Hoewel de huidige geurhinder in principe 'vergunbaar' is, blijft de geur van de klinkeroven duidelijk herkenbaar in de omgeving. In de aanvulling is aangegeven dat ENCI onderzoek zal blijven verrichten naar mogelijke reductiemogelijkheden van geurhinder.

■ De Commissie adviseert om bij de besluitvorming aan te geven hoe het streven naar verdere reductie van geurhinder in het kader van de vergunningverlening zal worden geborgd.

---

⁷ Zie ook zienswijze nummer 2 van de gemeente Riemst (Vlaanderen).

⁸ De autonome ontwikkeling wordt in de tabel beoordeeld als positief ten opzichte van de huidige situatie, het 'mma cie mer' als zeer positief. Aangezien in de autonome ontwikkeling geen klinker- en cementproductie meer plaats vindt kunnen andere alternatieven niet positiever scoren op dit criterium.

2.3 CO₂-emissie

MER

De aannames (p. 108 van het MER) waarop de berekende CO₂-emissie is gebaseerd zijn niet onderbouwd. Daardoor zijn de resultaten niet controleerbaar. De effectscores (p. 109 van het MER) volgen bovendien niet logisch uit de berekeningsresultaten. Aangezien reductie van CO₂-emissie mede de aanleiding is voor het voornemen vindt de Commissie het essentieel voor de besluitvorming dat de effectbeoordeling verifieerbaar is.

Aanvulling

In de aanvulling zijn de effectscores gecorrigeerd. De CO₂-emissie in de huidige situatie is daardoor beter navolgbaar, maar de 'vermeden CO₂-emissie' door het voornemen en het alternatief 80% biomassa zijn niet nader onderbouwd.⁹

■ De Commissie adviseert om bij het ontwerp-besluit de gepresenteerde resultaten nader te onderbouwen aan de hand van berekeningsresultaten.

3. OVERIGE OPMERKINGEN EN AANBEVELINGEN VOOR HET VERVOLG

3.1 Effecten op natuur

Het voornemen heeft effect op natuurwaarden als gevolg van geluidhinder en depositie van verzurende en vermestende stoffen. Uit het MER volgt dat de effecten op natuur tot 2020 gelijk zullen zijn aan de huidige situatie en dat deze daarna zullen verminderen. Dit neemt echter niet weg dat het voornemen ten opzichte van een referentiesituatie waarin geen klinker- en cementproductie plaatsvindt leidt tot een toename van stikstofdepositie op het Natura 2000-gebied 'Sint Pietersberg en Jekerdal'. Een aantal habitattypen waarvoor in dit Natura 2000-gebied (concept) instandhoudingsdoelstellingen zijn geformuleerd, is gevoelig voor stikstofdepositie. De huidige achtergronddepositie in deze gebieden ligt al boven de kritische depositiewaarde.

In het MER en de bijbehorende verstorings- en verslechteringstoets (bijlage 6) is de stikstofdepositie als gevolg van het voornemen op de relevante habitattypen beschreven. De Commissie onderschrijft niet de conclusie dat significante gevolgen als gevolg van stikstofdepositie uitgesloten kunnen worden.

■ De Commissie adviseert om met het bevoegd gezag voor de Natuurbeschermingswet 1998 te overleggen of een Natuurbeschermingswetvergunning nodig is.

---

⁹ Het is bijvoorbeeld niet duidelijk:

- waarom de 'vermeden CO₂-emissie' (laatste kolom) bepaald wordt aan de hand van de 'CO₂-emissie biomassa' (2^e kolom) en niet aan de hand van de 'CO₂-emissie' (3^e kolom);
- waarom de 'CO₂-emissie biomassa' daalt ten opzichte van de huidige situatie, terwijl het aandeel biomassa juist groter wordt.

3.2 Situatie na 2020

Voor de situatie na 2020 zijn geen alternatieven onderscheiden, maar zijn wel op hoofdlijnen de milieueffecten ten opzichte van de huidige situatie beschreven. Het gaat daarbij uitsluitend om de effecten van de cementproductie. De aanvoer van klinker die na 2020 nodig zal zijn voor continuering van de cementproductie valt buiten de werkingssfeer van de onderhavige vergunningaanvraag. De Commissie is van oordeel dat de beschrijving van de milieueffecten na 2020 geen meerwaarde heeft voor de besluitvorming.¹⁰ De werkelijke effecten zijn nog onzeker en zullen gedeeltelijk afhangen van de aanvoer van klinker en de daarvoor benodigde voorzieningen (losinstallaties).

■ De Commissie adviseert om bij besluitvorming aan te geven hoe zal worden omgegaan met de onzekerheden ten aanzien van de (milieueffecten van de) situatie na 2020, waarbij klinker aangevoerd zal moeten worden ten behoeve van continuering van de cementproductie.

---

¹⁰ De effectvergelijking in onder andere tabel S.3 suggereert dat de cementproductie alleen op de aspecten energieverbruik en afvalstoffen licht negatief scoort ten opzichte van de referentie en op het aspect vermeden CO₂-emissie zelfs positief. Dit klopt niet met de tekst, waarin aangegeven wordt dat geluidhinder en geurhinder blijven bestaan, zij het in mindere mate dan in de periode tot 2010.

BIJLAGE 1: Projectgegevens toetsing besluit-MER

Initiatiefnemer: Heidelberg Cement Group ENCI B.V.

Bevoegd gezag: college van Gedeputeerde Staten van de provincie Limburg

Besluit: vergunning in het kader van de Wet milieubeheer

Categorie Gewijzigd Besluit m.e.r. 1994: C18.4

Activiteit: Productie van klinker en cement, waarbij een groter deel alternatieve brandstoffen wordt ingezet dan nu het geval is.

Procedurele gegevens:

aankondiging start procedure in Het Limburgs Dagblad: 6 augustus 2008

advies aanvraag: 5 augustus 2008

ter inzage legging: 7 augustus 2008 tot en met 17 september 2008

richtlijnenadvies uitgebracht: 2 oktober 2008

richtlijnen vastgesteld: 4 november 2008

kennisgeving MER in de Staatscourant van 20 mei 2009

ter inzage legging MER: 21 mei tot en met 1 juli 2009

aanvraag toetsingsadvies bij de Commissie m.e.r.: 15 mei 2009

toetsingsadvies uitgebracht: 31 juli 2009

Samenstelling van de werkgroep:

Per project stelt de Commissie een werkgroep samen. De werkgroepsamenstelling bij het onderhavige project is als volgt:

ir. T.B.J. Bremer

drs. P.J. Jongejans / drs. G. Korf (secretaris)

prof.dr. F.W. Saris (voorzitter)

ir. H.E.M. Stassen

drs. H.W. Waardenburg

Werkwijze Commissie bij toetsing:

Tijdens de toetsing inventariseert de Commissie eerst of er tekortkomingen zijn in het MER. Zij gaat daarbij uit van de wettelijke eisen voor de inhoud van een MER (zoals aangegeven in artikel 7.10 van de Wet milieubeheer) en de vastgestelde richtlijnen voor het MER. Vervolgens beoordeelt de Commissie de ernst van de eventuele tekortkomingen. Daarbij staat de vraag centraal of de benodigde informatie aanwezig is om het milieubelang een volwaardige plaats te geven bij de besluitvorming. Is dat naar haar mening niet het geval dan signaleert de Commissie dat er sprake is van een zogenoemde 'essentiële tekortkoming'. De Commissie adviseert dan dat die informatie alsnog beschikbaar komt, alvorens het besluit wordt genomen. Overige tekortkomingen in het MER worden in het toetsingsadvies opgenomen, voor zover ze kunnen worden verwerkt tot duidelijke aanbevelingen voor het bevoegde gezag. Deze werkwijze impliceert dat de Commissie zich in het advies tot hoofdzaken beperkt en niet ingaat op onjuistheden of onvolkomenheden van ondergeschikt belang.

Betrokken documenten:

De Commissie heeft de volgende documenten betrokken bij haar advisering:

- Milieueffectrapport Klinker- en cementproductie ENCI B.V., vestiging Maastricht, Arcadis, 11 mei 2009, met bijlagen;
- Aanvulling op het MER ENCI Klinker- en cementproductie, Arcadis, 7 juli 2009;
- Samenvattend geurrapport ENCI te Maastricht, PRA OdourNet b.v., maart 2003;
- CO₂- en NO_x-monitoringsplan 2008-2012 ENCI Maastricht, ENCI Maastricht, januari 2008;
- rapport Snuffelploegonderzoek 2002, Witteveen+Bos, 7 maart 2003

De Commissie heeft kennis genomen van de zienswijzen en adviezen, die zij van het bevoegd gezag heeft ontvangen. Dit advies verwijst naar een reactie als die nieuwe inzichten naar voren brengt over specifieke lokale milieumstandigheden of te onderzoeken alternatieven. Een overzicht van de zienswijzen en adviezen is opgenomen in bijlage 2.

BIJLAGE 2: Lijst van zienswijzen en adviezen

1. College van burgemeester en wethouders van de gemeente Maastricht, Maastricht
2. College van burgemeester en wethouders van de gemeente Riemst, Riemst (België)
3. Stichting ENCI STOP, Maastricht
4. Rijkswaterstaat Limburg, Maastricht

Toetsingsadvies over het milieueffectrapport Klinker- en cementproductie ENCI B.V. te Maastricht en de aanvulling daarop

ENCI BV te Maastricht heeft het voornemen meer alternatieve brandstoffen in te zetten bij de productie van klinker. Hiervoor is een vergunning in het kader van de Wet milieubeheer nodig. Verder heeft de Raad van State geoordeeld dat een nieuwe oprichtingsvergunning in het kader van de Wm nodig is voor de totale klinker- en cementproductie. De nieuwe vergunning wordt verleend door Gedeputeerde Staten van de provincie Limburg. Ten behoeve van besluitvorming over de vergunningverlening is een m.e.r.-procedure doorlopen.

ISBN: 978-90-421-2752-4

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Arthur van Schendelstraat 800 Utrecht

T 030 - 234 76 66

F 030 - 233 12 95

E mer@eia.nl

w www.commissiemer.nl

